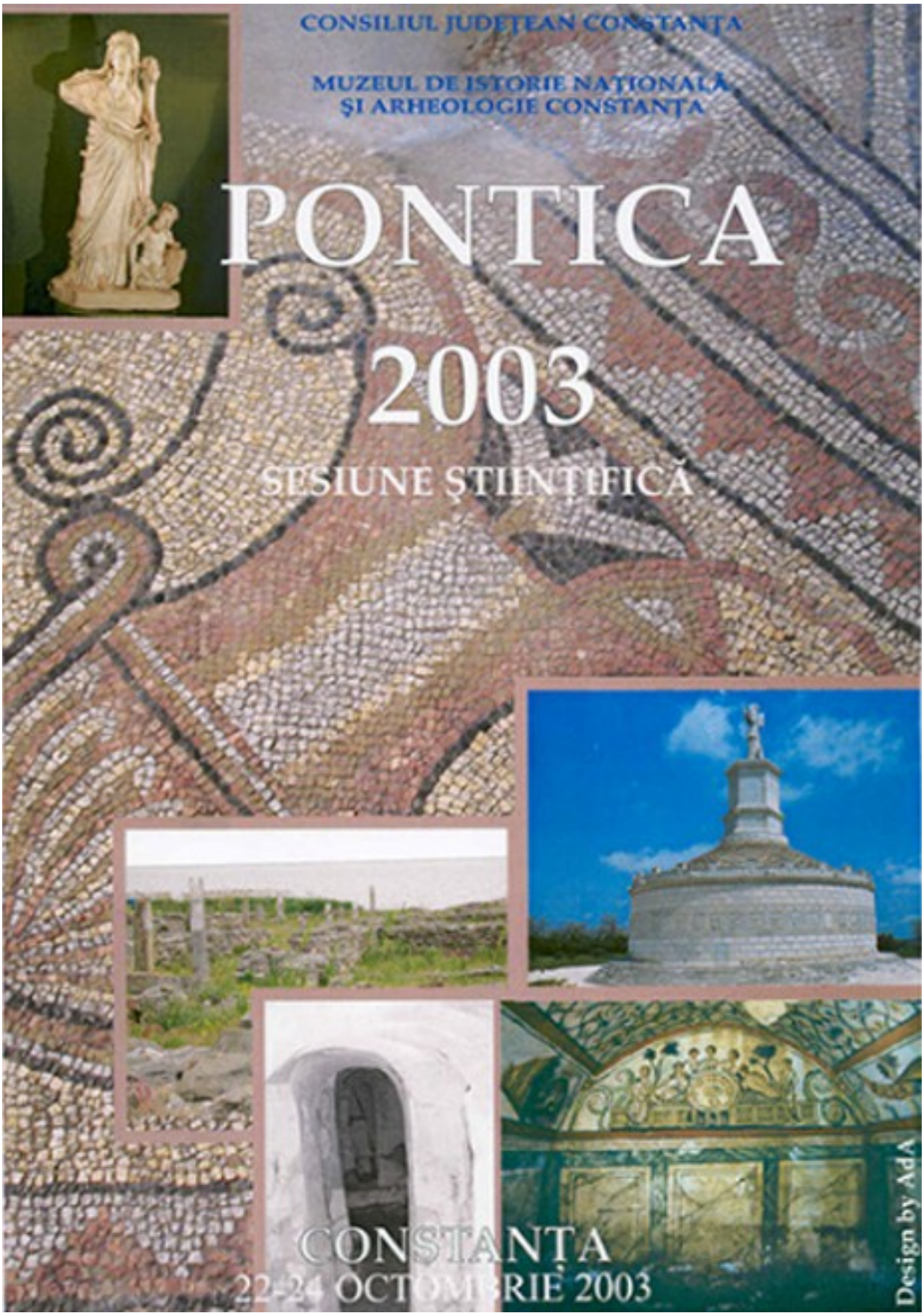
CONSILIUL JUDEŢEAN CONSTANŢA
MUZEUL DE ISTORIE NAŢIONALĂ
ŞI ARHEOLOGIE CONSTANŢA
PONTICA
2003
SESIUNE ŞTIINŢIFICĂ
CONSTANŢA
22-24 OCTOMBRIE 2003
Design by AdA

MULŢUMIM PENTRU SPRIJINUL ACORDAT SPONSORILOR:

S.C. „COSENA" CONSTANŢA

„SMITH & SMITH" BUCUREŞTI

„LILIPUT" CO S.R.L. CONSTANŢA

S.C. MURFATLAR ROMÂNIA S.A.

S.C. „INVEST" CONSTANŢA

MUZEUL DE ISTORIE NAŢIONALĂ ŞI ARHEOLOGIE CONSTANŢA
Piaţa Ovidiu, 12, Constanţa
Tel: 0241/614562, 614583
Fax: 0241/618763
E-mail: archmus@minac.ro

CONSILIUL JUDEŢEAN
CONSTANŢA

MUZEUL DE ISTORIE NAŢIONALĂ
ŞI ARHEOLOGIE CONSTANŢA

PROGRAM

PONTICA
2003

SESIUNEA ŞTIINŢIFICĂ:

ARHEOLOGIA ŞI ISTORIA DOBROGEI

CONSTANŢA
22 – 24 OCTOMBRIE 2003

Miercuri, 22 octombrie 2003

- 10.00 – 13.00 – Deschiderea oficială a Sesiunii a XXXV-a de Comunicări Ştiinţifice – *Pontica 2003*
- pauză de prânz
- 16 – 19.30 – lucrări pe secţiuni

Joi, 23 octombrie 2003

- 9.00 – 13.00 – lucrări pe secţiuni
- pauză de prânz
- 16.00 excursie la Ulmetum şi Histria

Vineri, 24 octombrie 2003

- 9.00 – 13.00 – lucrări pe secţiuni
- 13.30 – încheierea lucrărilor

Miercuri, 22 octombrie 2003

Deschiderea oficială
A Sesiunii a XXXV-a de Comunicări Ştiinţifice
Pontica 2003

Aula *Adrian Rădulescu*
Orele: 10.00– 13.00

Alocuţiuni de deschidere:

- **Gheorghe Papuc**, directorul MINAC
- **Stelian Duţu**, Preşedintele Consiliului Judeţean Constanţa
- **Ioan Opriş**, Secretar de Stat – Ministerul Culturii şi Cultelor
- **Gheorghe Martin**, Prefectul Judeţului Constanţa
- **I.P.S. Teodosie Tomitanul,** Arhiepiscopul Tomisului

- ROXANA RĂDVAN – I.N.O.E.

Tehnici optoelectronice avansate pentru restaurare şi conservare – CERTO

SECŢIA PREISTORIE

Sala *Tezaur*

Miecuri, 22 octombrie

Orele 16 – 19.30

Moderatori:
Silvia Marinescu-Bîlcu
Petre Roman

Secretar:
Valentina Voinea

- PETRE ROMAN, MIHAI IRIMIA

Există un neolitic mai timpuriu decât Hamangia în Dobrogea ?

- STELICĂ PANDREA

Prezenţe şi influenţe liniar-ceramice în aşezări aparţinând neoliticului dezvoltat din nord-estul Câmpiei Române

- VLADIMIR SLAVCHEV

The pottery of the last phase of Hamangia culture from Bulgaria

- ADRIAN BĂLĂŞESCU

Paleoeconomia comunităţilor Hamangia pe teritoriul României în lumina noilor cercetări

- RADIAN ANDREESCU

Aşezările de tip tell *din vestul Munteniei*

- CONSTANTIN HAITĂ

Consideraţii preliminare privind cercetarea sedimentologică a aşezărilor de tip tell din Valea Teleormanului

- SILVIA MARINESCU-BÎLCU

Subiect rezervat

- VALENTINA VOINEA

Cauze privind sfârşitul eneoliticului în zona litoralului vest-pontic

- CONSTANTIN HAITĂ

Studiu sedimentar preliminar privind stratigrafia aşezării eneolitice de pe insula „La Ostrov", Năvodari

- ALEXANDRU MORINTZ

Miniaturi de locuinţe neolitice. O clarificare pe criterii funcţionale

SECŢIA PREISTORIE

Sala *Tezaur*

Joi, 23 octombrie

Orele 9 – 13

Moderatori:
Mihai Irimia
Valeriu Sârbu

Secretar:
Cătălin Dobrinescu

- CĂTĂLIN LAZĂR

Aspecte privind practicile funerare ale purtătorilor culturii Starčevo-Criş

- VALENTIN PARNIC

O aşezare gumelniţeană de pe valea Mostiştei – Măriuţa „La Movilă"

- MARIAN NEAGU, STĂNICĂ PANDREA

Aşezarea neolitică de la Grădiştea Coslogeni

- STĂNICĂ PANDREA, VALENTIN PARNIC

Noi descoperiri funerare de la Grădiştea Coslogeni

- VALENTIN PARNIC, MARIAN NEAGU, STĂNICĂ PANDREA

Noi descoperiri aparţinând epocii bronzului din aşezarea de la Grădiştea Coslogeni

- MIHAI IRIMIA

Unelte agricole de corn din epoca bronzului descoperite în Dobrogea

- CHRISTIAN SCHUSTER

Despre navigaţie în epoca bronzului

- GABRIEL JUGĂNARU

Aspecte privind metalurgia bronzului şi a fierului în cultura Babadag

- SORIN AILINCĂI, V. NICIC, GABRIEL JUGĂNARU, CĂTĂLIN DOBRINESCU

Consideraţii privind realizarea decorului imprimat pe ceramica din prima epocă a fierului din spaţiul nord-vest pontic

- VALERIU SÂRBU

Despre simbolismul unor reprezentări din arta tracică (sec. IV – III a.Chr.)

SECŢIA GRECO-ROMANĂ

Sala *Vasile Canarache*

Miecuri, 22 octombrie

Orele 16 – 19.30

Moderatori:
Alexandru Suceveanu
Alexandru Barnea
Secretar:
Constantin Băjenaru

- PETRE ALEXANDRESCU

Histria şi Callatis în sec. III a.Chr.

- VASILICA LUNGU

Despre semnificaţia unui medalion de la Histria în epoca elenistică

- OCTAVIAN BOUNEGRU

Ceramica sigillata *pergamiană în oraşele vest-pontice*

- ALEXANDER MINCHEV

Odessos and the East (1st – 3dc.AD): The Archaeological Data

- DAN APARASCHIVEI

Instituţia duumviratului în Dobrogea romană: Troesmis şi Tropaeum Traiani

- FLOREA COSTEA

Proporţiile şi duritatea ultimului război dacic al lui Traian oglindite în sfârşitul cetăţii dacice de la Racoş – Piatra Detunată

- LIVIU PETCULESCU

Echipamentul militar roman în timpul lui Traian

- ZENO KARL PINTER, ALEXANDRU SONOC

Consideraţii asupra unor arme de epocă romană descoperite la Viscri/jud. Braşov

- ALEXANDRU BARNEA

Prosopopographia Scythiae Minoris

- CONSTANTIN C. PETOLESCU

Un centurion *din armata Moesiei Inferior decorat cu „*albata decursio*”*

- DAN LICHIARDOPOL

Cărămizi şi tegulae *ştampilate din complexele romane de la Târguşorul Vechi (castru şi terme)*

- OVIDIU BOZU

Câteva consideraţii privind stăpânirea romană în Banat

- DOINEA BENEA

Turrani din Dacia. Contribuţii la istoria unei familii de negustori treveri

- VASILE BARBU

Pentapolis *şi* hexapolis *în Dobrogea romană*

SECŢIA GRECO-ROMANĂ

Sala *Vasile Canarache*

Joi, 23 octombrie

Orele 9 – 13

Moderatori:
Petre Diaconu
Florin Topoleanu
Secretar:
Liviu Lungu

- MARIA ALEXANDRESCU-VIANU

Tezaurul de sculpturi de la Tomis. Inventarul de cult al unui templu

- MIHAI IONESCU, ALEXANDRU NICOLAE, ROBERT CONSTANTIN, LAURENŢIU RADU, SORIN COLESNIUC

Cercetări arheologice cu caracter de salvare la Callatis (2003)

- CECILIA STOIAN

Consideraţii privind atributele şi funcţiile Hecatei tomitane

- MARIA BĂRBULESCU, ADRIANA CÂTEIA

Observaţii privind o inscripţie funerară creştină descoperită la Constanţa

- CONSTANTIN CHERA

Cercetări recente în necropolele Tomisului

- ALEXANDRU SUCEVEANU

Trisoghyon-*ul din Basilica Episcopală de la Histria*

- VIORICA RUSU-BOLINDEŢ, ALEXANDRU BĂDESCU

Histria. Cercetări arheologice recente în sectorul Basilica extra-muros

- VICTOR BAUMANN

Referitor la producerea amforelor ştampilate la Histria în epoca romană

- MARIUS BELC, DAN IONESCU

Tehnologia de realizare a oglinzilor de bronz rezultată în urma analizelor prin spectometrie şi microscopie optică

- LUCREŢIU MIHĂILESCU-BÂRLIBA, DOREL PARASCHIV

O inscripţie „redescoperită" de la Ibida

- MIHAI ZAHARIADE

Cripta martirică de la Halmyris. Un monument în pericol

- MIHAI ZAHARIADE, DAVID MONSEES

Cercetări gradiometrice la Murighiol în anul 2003

- PETRE DIACONU

Carpii sau bastarnii ?

SECŢIA GRECO-ROMANĂ

Sala *Vasile Canarache*

Vineri, 24 octombrie

Orele 9 – 13

Moderatori:

Crişan Muşeţeanu

Zaharia Covacef

Secretar:

Gabriel Talmaţchi

- ALEXANDRU BARNEA, ROBERT CONSTANTIN, MIHAI IONESCU

Fortificaţia anexă a cetăţii Tropaeum Traiani

- IOAN C. OPRIŞ

Un nou monument epigrafic descoperit la Capidava

- COSTIN MIRON

Capidava – sector VI. Campania 2003

- IOAN MARIAN ŢIPLIC, ZENO KARL PINTER

Cercetări arheologice în aşezarea medio-bizantină de la Capidava – sector VIII. Campaniile 2001-2003

- CRIŞAN MUŞEŢEANU

Subiect rezervat

- PAUL DAMIAN, ADELA BÂLTÂC, V. APOSTOL

Date noi despre edificiul termal de la Ostrov

- GEORGI ATANASOV, VERA PETROVA

Le palais des éveques de Durostorum (sec. V – VI)

- DRAGOMIRA BOEVA

Ein neues römisches Grabmal von Durostorum

- DAN ELEFTERESCU

O teracotă reprezentându-l pe Thanatos de la Durostorum

- MIRCEA BARBU

Mărturii creştine din primul mileniu pe teritoriul ardelean

- PETRE DIACONU

Din nou despre Sava Gotul

- CONSTANTIN BĂJENARU

Observaţii privind încadrarea cronologică a unor fortificaţii minore din spaţiul balcano-dunărean (sec. III – IV)

- FLORIN TOPOLEANU

Patrimoniu arheologic dobrogean (filmare aeriană în judeţele Tulcea şi Constanţa)

- GLICHERIE CARAIVAN

Epavele submarine: interes arheologic, economic şi ecologic

SECŢIA NUMISMATICĂ ŞI MEDIEVALĂ

Aula *Adrian Rădulescu*

Miercuri, 22 octombrie

Orele 16 – 19.30

Moderatori:
Ernest Oberlander-Târnoveanu
Gabriel Custurea

Secretar:
Gabriel Talmaţchi

- VIRGIL MIHĂILESCU-BÂRLIBA

Din istoricul numismaticii

- MIHAI DIMA, GABRIEL TALMAŢCHI

Două tezaure de monede de bronz descoperite în Dobrogea (sec. II – III)

- AUREL MOTOTOLEA

Ponduri din colecţia Muzeului de Istorie Naţională şi Arheologie Constanţa (sec. IV – VI p.Chr.)

- VALERI YOTOV

The vikings on the Balkans

- ERNEST OBERLÄNDER-TÂRNOVEANU

Tezaurul de la Greci (jud. Tulcea) şi începutul monetăriilor medievale locale din Balcani

- TOMA RĂDULESCU, VERONICA PREDA

Consideraţii asupra circulaţiei monetare în epoca lui Mihai Viteazu – Tezaurul de la Brânceni – Teleorman

- GABRIEL CUSTUREA

Structura numerarului tezaurizat în Dobrogea în sec. al XVII-lea

- AUREL VÂLCU

Observaţii asupra sistemului monetar otoman la sfârşitul sec. al XVII-lea

SECŢIA NUMISMATICĂ ŞI MEDIEVALĂ

Aula *Adrian Rădulescu*

Joi, 23 octombrie

Orele 9 – 13

Moderatori:
Oana Damian
Costel Chiriac

Secretar:
Aurel Mototolea

- ANA-MARIA HALIACHIS

Din nou despre romanitatea românilor

- CRISTINA TALMAŢCHI

Putem desluşi „fenomenul" mărcilor de olar ?

- COSTEL CHRIAC, IONEL MATEI

Un sigiliu al Catedralei Sf. Sofia din Constantinopol descoperit la Oltina

- OANA DAMIAN, MIHAI VASILE, AUREL STANICĂ, VIRGIL APOSTOL

Structuri de locuire în cetatea bizantină de la Nufăru

- MARIA EMILIA ŢIPLIC

Metode şi mijloace de construire a donjoanelor

- AUREL STĂNICĂ

Tulcea şi primele atestări documentare (sec. XVI)

- FLORENTINA NICOLAE

Observaţii privind etnonimele în latina cantemiriană

SECŢIA MODERNĂ - CONTEMPORANĂ

Sala *Independenţei*

Miercuri, 22 octombrie

Orele 16 – 19.30

Moderatori:
Leonida Moise
Dominuţ Pădureanu

Secretar:
Ana Maria-Diana

- DOMINUŢ PĂDUREANU

Consideraţii privind numele Insulei Şerpilor între sec. VIII – XXI

- PETRE COVACEF

O zi din vara anului 1870 la Constanţa

- MARIANA PĂVĂLOIU, RUXANDRA DREPTU

Dobrogea la 1878 în rapoarte militare

- MARIAN SÂRBU

Locul şi rolul Marinei Militare în planurile de operaţii ale Marelui Stat Major după revenirea Dobrogei la ţara mamă

- GEORGETA BORANDĂ

Consideraţii asupra primelor cercetări hidrografice româneşti la Dunăre şi Mare

- CONSTANTIN SCURTU, DACIANA STOICA

Consideraţii privind organizarea forţelor terestre în Dobrogea la sfârşitul sec. al XIX lea

- MIHAELA OBOROCEANU

Constanţa la 1903

- MARIA-MAGDALENA IONIŢĂ

Album de Dobrudja – începutul sec XX

- ILEANA STANCA DESA

Dobrogea în timpul celui de-al doilea război balcanic (1913)

- LEONIDA MOISE

Contribuţia lui Titu Maiorescu la succesul Păcii de la Bucureşti din vara anului 1913

- FLORIN ANGHEL

Comunităţi polone în Dobrogea în secolele XIX – XX

- ANA MARIA-DIANA, CECILIA PAŞCA

Acţiuni militare la Dunărea de Jos în timpul războiului din 1877 - 1878

SECŢIA MODERNĂ - CONTEMPORANĂ

Sala *Independenţei*

Joi, 23 octombrie

Orele 9 - 13

Moderatori:
Constantin Cheramidoglu
Nicolina Ursu

Secretar:
Georgeta Lungu

- CONSTANTIN CHERAMIDOGLU

Din istoricul tipografiilor constănţene

- ALEXANDRU PORŢEANU

Câteva publicaţii din Dobrogea la sfârşitul sec. XIX – începutul sec XX

- ANGELA POP

Situaţia economico-socială în jud. Constanţa (1925): mărturii inedite

- DANIELA STĂNICĂ

Manifestările opoziţiei politice din România reflectate în presă între 1928 – 1933

- MIHAELA PÂRVAN

Societăţi culturale la Constanţa în perioada interbelică

- CORINA APOSTOLEANU

Un periodic dobrogean din Cadrilater: „Coasta de Argint"

- NICOLINA URSU

Reinstalarea administraţiei române în Dobrogea de sud în decembrie 1918

- VASILE NAZARE

Consideraţii privind rolul geoistoric şi geopolitic al Dunării în destinul poporului român

- STELIAN DUMITRESCU

Aspecte din localitatea Năvodari la 1930 în documente inedite de arhivă

- MARIAN ZIDARU

Relaţii române-bulgare în primăvara şi vara anului 1939

SECŢIA MODERNĂ - CONTEMPORANĂ

Sala *Independenţei*

Vineri, 24 octombrie

Orele 9 - 13

Moderatori:
Marian Moşneagu
Toma Rădulescu

Secretar:
Mariana Bălăbănescu

- POMPILIU GOLEA

Influenţa dobrogeană asupra sistemului economic naţional (Repere 1880 – 1916)

- MARIAN MOŞNEAGU

Marina Română în apărarea Dobrogei după rapturile teritoriale din 1940

- ION IONESCU

Şantierul naval „Dinamica – Brăila". Dezvoltarea construcţiilor navale româneşti în timpul celui de-al II-lea război mondial

- VIRGIL COMAN

Starea de spirit a coloniştilor din Dobrogea (1940 – 1949)

- EMANUEL PLOPEANU

Aliaţi şi adversari: PCR şi PNL Tătărescu în Dobrogea (1944 – 1947)

- TOMA RĂDULESCU

Studiul preliminar asupra prezenţei clericilor din Oltenia în lagărele comuniste din Dobrogea

- GABRIELA TĂNASE

Unele aspecte privind colectivizarea în raionul Băneasa, regiunea Constanţa

- SIMONA SUCEVEANU

Consideraţii privind conceptul de bibliofilie

- MARIANA BĂLĂBĂNESCU

185 de ani de la naşterea lui Ion Ionescu de la Brad (1818-1891). Întâlnirea cu Dobrogea